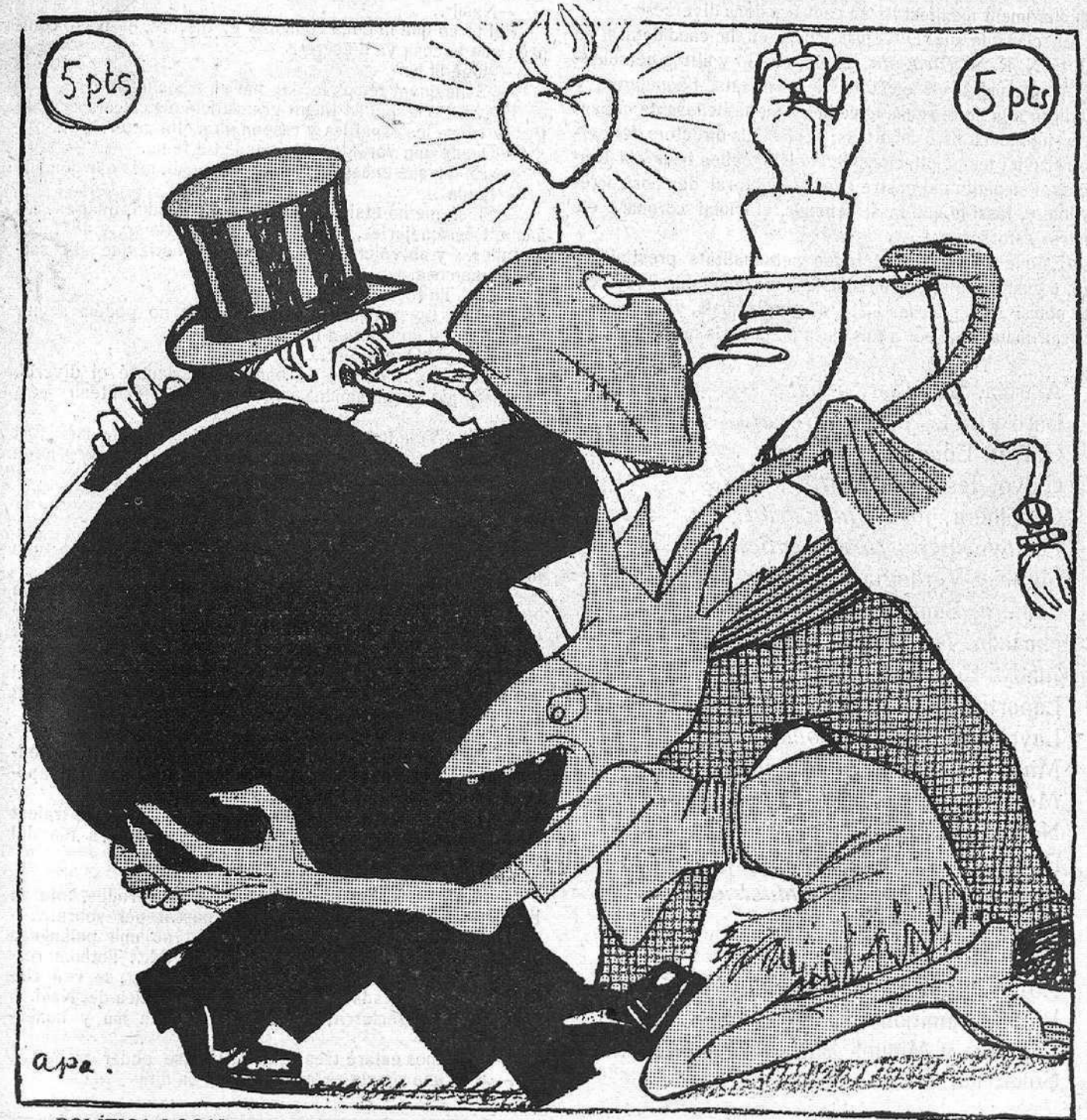
L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

BARCELONA, 27 D'OCTUBRE DE 1911

NÚM. 1713 ═══ ANY XXXIII

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

10 centims ═══ Atrassats: 20



POLÍTICA LOCAL

L'Armonia de les Dretes.

TRIEU

S'assegura, certament ab massa insistencia, que'l Directori de l'U. F. N. R., encarregat de realisar tots els treballs preparatoris de les vinentes eleccions municipals, lluita no sabem ab quines dificultats pera confeccionar una candidatura que, essent grata al partit, acobli en sa defensa totes les voluntats y sigui prenda segura d'una sorollosa y total victoria.

A dir veritat, no'ns expliquem prou be en quin obstacle dèu tropessar el Directori pera conseguir la formació de la candidatura que tothom desitja y ningú concreta. Armada la Comissió electoral de facultats omnímodes, ¿tan difícil ha de serli interpretar els sentiments de la massa del partit, ben clarament manifestats en cent ocasions diverses?

Es clar que si el Directori inclou en la candidatura de l'U. F. N. R. en *Tarugata,* en Xo, en Go y altres personatges com aquets, els electors, desilusionats, flaquejaran, y acudiran a la lluita sense aquella fe que la bellesa de la bandera infondeix als combatents; però si els directors del partit, recullint les palpitacions de l'opinió, saben triar els candidats, l'empenta del nostre exercit electoral devindrà irresistible y, fassi lo que fassi l'enemic, el triomf coronarà els nostres esforsos.

¿Es que al Directori li falten personalitats prestigioses que, a gust de tots, puguin omplir una candidatura? ¿Necessita noms? Aquí'n té una llista, d'entre'ls quals, y sense perill de triar malament, pot a ulls clucs pendre els que vulgui:

Alarma, Salvador, *artista.*
Baró y Mas, Josep, *atvocat.*
Calvet, Eduard, *fabricant.*
Calvo, Jesús, *atvocat.*
Cuspinera, Josep, *industrial.*
Genové, Pere, *farmaceutic.*
Giralt y Verdaguer, Joaquim, *atvocat.*
Gubern, Santiago, *atvocat.*
Hurtado, Amadeu, *atvocat.*
Junoy, Emili, *atvocat.*
Laporta, Miquel, *atvocat.*
Layret, Francesc, *atvocat.*
Miró y Folguera, Josep, *publicista.*
Morera, Enric, *mestre compositor.*
Nogués, Agustí, *obrer.*
Pi y Sunyer, August, *metge.*
Puigdomenech, Lluís, *industrial.*
Raventós, Antoni, *metge.*
Roig, Nicolau, *obrer.*
Rovira y Virgili, Antoni, *publicista.*
Ruíz Casamitjana, Josep, *atvocat.*
Sampere y Miquel, Salvador, *publicista.*
Soldevila, Carles, *notari.*
Suñol, Ildefons, *atvocat.*
Tarruella, Josep, *metge.*
Utrillo, Miquel, *artista.*
Vila, Pau, *professor.*

MODUS VIVENDI

I

La Paula, empipada fins al cap d'amunt, s'encara ab el seu marit.

—Nasi!...

Pel to ab que la dòna comensa el discurs, el Nasi comprèn que la cosa va de serio.

—¿Què hi ha?

—¿Sabs quant temps fa, ja, que no treballes?

El Nasi, que mai ha tingut gran afició als calculs aritmetics, arronsa les espatlles y respon ab molta naturalitat:

—Desde que vareig quedarme sense feina.

—¿Es dir que encara te'n burles, gandul, més que gandul?

—Paula!...

—Sí, sí que ho ets!... Si no fossis un gandul, tindries més ànsia,'t basquejaries, aniries de botiga en botiga y de taller en taller... y ab voluntat y perfidia, molt seria que no't sortís alguna cosa.

—Oh! Tu tot ho trobes molt pla.

—No!... Lo que jo trobo es que aixís no podem seguir més, y que si no cuites a buscarte feina...

—¿Què? ¿Què faras?...

—Aniré a cal arcalde de barri y li demanaré el divorci, y li diré que ets un gandul, y que no't vull mantenir més, y que...

¡Zas!... Vola un plat en l'aire; la Paula crida més fort que abans, y el Nasi, no sabent còm posar fi al dialeg, pren l'hermosa resolució... d'anarse'n a passeig.

II

—¡Aaaaai!... ¡Salvatge!... ¡Bàrbaro!... ¡Agafeulo que m'ha mort!...

S'arremolinen els tranzeunts al voltant del senyor de la bicicleta; el Nasi, gemegant com un vedell, s'aixeca de terra, mirantse ab horror el dit de la mà dreta que apareix banyat de sang; d'una botiga pròxima treuen una cadira pera que la víctima s'assenti, y el causant involuntari del accident, arrambant la màquina a la paret, s'acosta solícit al pobre ferit.

—¿Us heu fet molt mal?

—¡Ai!—respon el Nasi, sense mirarse'l:—¡Molt!... ¡Moltissim!... No sé pas si'n sortiré!... Que'm portin a cal apotecari, o a la Casa de Socorro, o al Hospital...

—O al Cementiri—afegeix un pillet molt xato, traient el cap per entre'ls curiosos que ocupen la primera fila del grupo.

—Veiam, ¿què us he fet?

—Miri!... El dit gros aixafat!... Totes les rodes, tota la bicicleta, tot vostè, ¡tot, tot m'hi ha passat per sobre!...—

Una bona veína, que ha comparegut ab una palangana d'aigua, li renta cuidadosament la mà. ¡Ah!... Tothom respira. En realitat, no ha sigut res. Treta la sang, se veu clarament que l'aixafada del dit es una ilusió òptica del Nasi.

Però ell, imperterrit, segueix mirantse la mà y lamentantse.

—Lo menos estarè tres setmanes sense poder treballar.

—¿Per una simple esgarrinxada en un dit?



L'ARCALDE A LA PICOTA

—Què Turquía ni romansos!... Aquí no hi ha altre cap de ture que jo!

—Aplastament, senyor, aplastament...

—Be; admetem que sigui aplastament. ¿Tant el necessiteu, aquet dit, pera treballar?

—Es el dit gros, el que més me serveix.

—¿De què feu?... ¿Que toqueu la guitarra?

—Soc fuster, y, inutilisat d'aquet dit, no puc manejar la garlopa, ni el filabarquí, ni l'enformador, ni el ribot...

—Ni l'aigua-cuit—diu el pillet xato, rient y posantse a correr.—

Cansat d'una discussió, en la qual el public, com es natural, s'ha posat de part de la víctima, el senyor de la bicicleta, tot y comprenent que'l pseudo-ferit s'està burlant d'ell, li allarga un bitllet de dèu duros.

—¿Us sembla be aquest arreglo?

El Nasi, ab una llestesa que no lliga gaire ab la seva postració, agafa el bitllet y se'l fica a la butxaca.

—No massa que no m'ho sembla; però... en fi...

Y veient al lluny acostarse un municipal, s'alsa pressurós y desapareix per la primera travessia.

III

D'aquells dèu duros ja no'n queda cap.

—Me sembla, Nasi, que ja podries comensar a bellugarte.

—¿Què vols dir?

—Que fa quinze dies que no t'has dignat sortir a mirar si trobes una mica de feina.

—Just!... Vaia un temps pera trobar feina, ara!... Cabalment aquesta es l'època en que escasseja més.

—¿La feina... o les ganes de treballar?

En Nasi, ab molta dignitat:

—Paula, això no vull que m'ho diguis.

La dòna, sense fer cas de la còmica susceptibilitat del Nasi, cambia repentinament de to.

—Be; sigui com sigui, tu surt, perquè sinó, a casa acabaras per florirthi.

—Això, *bueno*.

—Y ja que trobes que l'anar a buscar feina seria inutil, al menos veste'n a passejar una estona pel mitg del carrer de Pelayo.

—¿Al de Pelayo, precisament? ¿Per què?

La Paula, fentli carinyosament l'ullet:

—Perquè he reparat que hi passen moltes bicicletes.

—¡Ah!...

MATIAS BONAFÉ



—Ja'n teniu de barra, fills meus!... Abrassarvos aixís al meu davant!...
—Senyora, per Deu, díguiho ab més finura... Digui que fem *mancomunitat!*...

Lo que valen, pensen o diuen alguns dels aspirants a candidats

ABADAL

Consti que m'han solicitat ab insistencia.

Perquè jo, senyors, no soc amic de figurar.

Unicament en interès de Barcelona, y endut pel desitg de foragitar de casa nostra el lerrouxisme, perniciós y desmoralisador, he consentit en que'l meu nom figuri a la candidatura.

Per Catalunya, senyors; per Barcelona, per la Pau... y per *La Lliga!*

MANS

Me diuen el *Castelar de la Bordeta,* y, com en l'altre *etapa* meva consistorial, penso anar pel districte VII.

Soc home de dreta, amant de l'ordre y de l'oratoria, y si volia Deu que sortís, faria *mans*... y mànegues, aixís en el *seno* de les Comissions com als *escaños* del Consistori.

PIFERRER

Per esser regidor vaig venir de Girona y no he parat, desde aquell dia, de passejar la meva impaciencia amunt y avall de la Rambla.

Me crec que es prou sacrificl!

MASSÓ

O ara, o mai.

Perxò vaig passar de la *Lliga* al lerrouxisme, y perxò vaig conformarme en perdre a Tarragona-Reus-Falset.

Si també'm quedava en terra, què dirien al Priorat?

VILA

Soc el dels kioscos.

En Lerroux va ferme posar barret y ha volgut que gastés *lentes.*

Ell ha sigut causa de que comensés jo mateix a inflarme y donarme una importancia que fa riure als que'm coneixen.

Soc intim del capellà del cementiri y vui fer altre cop de regidor.

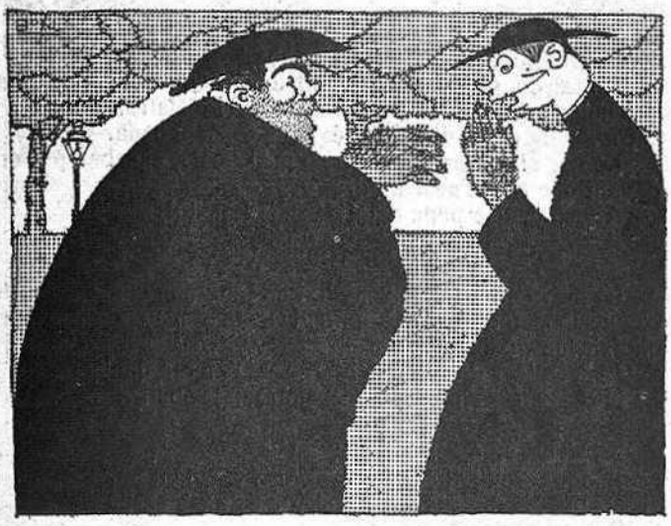
Tinc ganes de combatre als embusteros y als llargs de dits.

DESSY

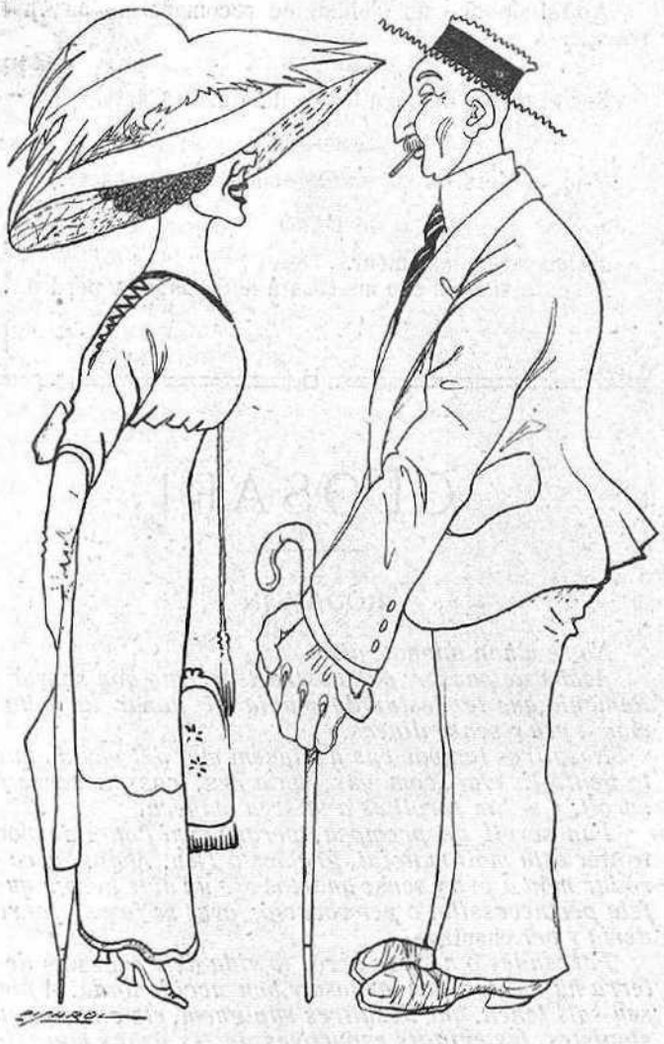
Soc en Dessy, en Dessy, en Dessy,
en Dessy, el conservador;
m'he vestit de lerrouxista
per' poder ser regidor.



—Tu trempat, eh?
—No gaire. He pescat un refredat de nas!...
—De nas?... Doncs, mira, ningú ho diria.



—Sabs, noi, que ara'm sembla que guanyaran els turcs?
—Per què?
—Perquè'l Papa ha fet pregaries en favor de la flota italiana.



—¿Veus? Tot torna.
—¿Què?
—Que altra vegada està de moda allò que's cantava abans: *Con el Tripoli, Tripoli, tràpali...*

BISBAL

No soc cap intelectual, però, com diu en Suñol, soc un bon noi a carta cabal.

Y lo que diu l'Alfons, es per en Victorí Bisbal, el seu passant y admirador, més sagrat que les cendres del Rei don Jaume.

CARCERENY

Són els amics, els que estan empenyats en presentarme.
Jo no m'hi oposo, per prudencia.
Volen que siga regidor?...
Ne seré.
Ab tal que a les nits me deixin anar al *Paralelo*...

PUJOL Y BRULL

Veiam si aquesta vegada, que no tindré an en Forcada, me sortiran les coses un xic més be.
Es qüestió de fer la pau.

JORI

Qui ho diu que no tinc prou talla?
Ab un parell de banys de pila y un servici de 15 centims, quedo que ni els meus antics companys d'*El Liberal* són capassos de coneixe'm.
Soc redactor de *La Publicidad,* y pera donarme importancia poso sempre cara de *tres deus*.
En el fondo, res..., saben?

VIDAL Y VALLS

Jo no puc viure sense figurar.
Y si els de l'Unió no'm volen an en Layret, hi aniré jo, a l'Ajuntament.
O a la Diputació.
O allà aont siga, ab tal de que'm deixin esser alguna cosa.

MARTÍNEZ GRAS

Ambiciono entrar altre cop a la Casa Gran pera treballar en favor de l'Enciclopedic, y pera que vegin els embusteros tota la diferencia que va entre'ls regidors d'avui y els d'aquells temps en que, segons la gent, *imperaba el caciquismo.*

MILLÁN

Zoc el *Malquèz de l'Aigua Flezca.*
No'm coneixen?
Ez eztlany.
Al papà tampoc?
Zembla impozzible!...
Ja'm coneixen lez noiez, ja!...
Oi, que'm votalan?
Ja'm veig ab la banda de regidor!
Eztaré méz *mono*...

GRAÑÉ

Soc el *Barberillo,* me recorden?
Presentantme, provo una vegada més la gran veritat d'aquell adagi que diu: *No hi ha temps que no torni.*
Soc de Sans y vaig totes les nits al Tívoli.
Soc llest y tinc experiencia.
Soc considerat y prometo ferho baratet.

BALUGERA

Me sembla que'm toca!
Fòra de l'Ulled, que s'ofendria si el proposaven pera concejal, ja que les seves aspiracions són de ministre, tots els *rebeldes* estan colocats menos jo. Si ara que'ls companys són al candelero no m'ajuden, les eleccions vinentes me faig carlí.

MALLORQUÍ

Jo tinc l'influencia a París, terra de francesos.
Els inglesos a Barcelona, país de catalans.

PAHISSA

Soc de Sans y el districte m'apadrina.
Soc redactor d'*El Progreso* y he estat a punt d'esser un *màrtir*.
Soc tossut y tinc el meu genit.
Conque..., ojo!

PIC

En cambi, soc jo l'home de la *coba*.
Coba an en Lerroux, *coba* als amics y *coba* als correligionaris.
En temps de pau m'agrada ferme veure, actuar de tremendo y dàrmeles de revolucionari.
Quan venen dies de perill, recomano la prudencia...
Pera que no'm diguin cara-girat, procuro predicar ab l'exemple.

FABRA

Què si ho estic, de cremat?
Jutgin per vostès mateixos.
La cosa es clara.
O en Pic, o un servidor.
O el districte IX, o cap.
O al Municipi, o a casa.
O surto, o m'amaguen l'ou.

ALAMÁN

Lo que es si aquesta vegada tampoc surto, ja estan ben llestos aquets *manos* de la Plassa del Teatre!
Ab l'Alamán no s'hi juga tres o quatre centes vegades seguides!
Soc *coreano* y vui guanyar.



FORASTERS

—Lo extrany es que una població tan gran com aquesta tingui per arcalde un negre.
—Oh! Tant com negre, no crec que ho sigui; però diuen que *pasa de castaño oscuro*.

ESPLUGAS PUIG

Si m'hi posen, be, y si no, també.
Ab tal de que'ls amics que triomfin se recordin d'enviar una colonia escolar a la *colonia* de Monistrol y vinguin a retratarse a casa, de lo demés tant se me'n dona.
Lo que sí demano, es que no m'hi posin, si saben per endavant que tinc d'anar a l'*aigua*.
Al menos que puga estalviarme el gasto!

TONA XIBERTA

La meva abnegació, senyors, es tan vella com les meves conviccions federals, y tan fonda com el meu sospirar pera obtenir la regidoria.
Els electors del V no dubtaran de l'afecte que'ls porto.
He passat a viure al carrer de Mendizábal!...

CASCANTE

Soc progressista, amic d'en Mir y empleat municipal.
Soc petit, tinc els ulls de fura y demano esser regidor.
Per res, saben?...

DORDAL

Del meu establiment ne diu la gent *La Castellana*.
Que com m'ha vingut, la dèria de la regidoria?...
No vulguin saberho.
A falta de merits que oferir davant dels correligionaris, serveixo els embutits a l'*Emiliano,* no cal dir que sense pagar...
Ab tal de que no s'oblidi de recomanarme an en Lerroux...

TARRUELLA

Soc el metge de quan les de diputats a Corts.

SOLDEVILA

Y jo, el Notari a qui en Corominas va engrescar.

BARÓ

Malament..., malament...
A veure si altre cop me tocarà la de pagar y perdre...

GLOSARI

RODAMÓN

No se n'han adonat, oi?
Acaba de passar pel nostre terrer un bon senyor de Rumania que té l'estúpida mania de donar la volta al món a peu y sense diners.
Nosaltres tampoc ens n'adonem mai del pas d'aquesta gent. Es clar, com que van a peu, passen sense fer soroll; y si fan soroll es a la seva manera.
Fan soroll de prempsa, perquè avui l'ofici de globetrotter *està molt malejat, gracies a Deu. Abans, això de rodar món a peu y sense quartos era un acte heroic que's feia per necessitat o per vocació; avui se fa per fatxenderia y per* chantage.
Fatxendes o no, per això, la vida dels andadors *de la terra ha de ser ben penosa y ben accidentada. A favor seu sols tenen, que nosaltres sapiguem, els clubs excursionistes, les entitats esportives de les grans capitals y potser alguna lliga vegetariana d'aquestes que recomanen l'exercici corporal pera pair be la verdura. En cambi, en contra d'ells tenen els automobils de les carrete-*

res, els gossos de les masies, el sol, el vent y les calamarsades.

El veritable globe-trotter, *després d'haverse deixat el porta-monedes a casa, ha de procurar patir molt durant el pelegrinatge; com més pateixi, més* globe-trotter *serà; ha de sofrir les inclemencies del temps, les sorpreses de la fortuna y les rebequeries dels homes. El corre-món que per aquets mons de Deu no's troba ab molts episodis interessants, que no li hagin passat moltes coses dignes d'anotarse en la llibreta o diari del caminant, que aturi l'arrencada y que deixi la correduria. Aquet serà, en tot cas, un* andarín *de pasta fullosa. El corre-món que ho es de debò, quan arriba a una ciutat, vila o poblet, lo primer que procura es avistarse ab les autoritats y persones de viso, y fer el pobre pera que'l convidin. El conviden pera quedar be ab la nació del seu origen, y aixís ell pot anar tirant y guanyar mapa.*

En molts pobles, per això, no s'ha d'esforsar gaire en fer el pobre, perquè ja li prenen a l'entrar. «Tot sia per la gloria», dèu pensar ell, que es l'home més ambiciós dels que no volen res y el més egoista dels que s'afanyen en abrassar l'humanitat.

Y, no obstant, la gloria del globe-trotter *es una gloria efímera, tot frivolitat. El seu exit se sembla a l'exit dels que davant d'un public barroer, s'empassen tres unses de claus rovellats, y darrera s'hi beuen mitg litre de petroli sense refinar.*

Posats a triar, de tots modos, nosaltres preferim y admirem doblement als globe-trotters *que als temeraris automobilistes. Perquè els* globe-trotters *són senyors peatons que no es facil que'ns fassin pendre mal. En tot cas seran ells els que, de tant* carreterejar, *vindrà un dia que moriran sota les rodes d'un automobil.*

Aleshores serà la glorificació del seu pelegrinatge; una mort adequada pera l'hèroe dels camins; una víctima de la vocació. Perquè les víctimes són ben mirades a tot arreu.

Y fins en l'hora de la mort es convenient endurnos les simpaties del proisme.

XARAU



PRONOSTICS AL VENT

El futur arcalde de Barcelona.

UN PARTIT INVEROSSIMIL

El partit radical serà tot lo que se li ha dit y tot lo que vostès vulguin. Serà inconscient, idolatric, matonesc, pertorbador, antic-català, incivil, immoral. Però per davant de totes aquestes qualitats ne té una que'l caracterisa més que cap altra: y es la d'esser un partit inverossimil.

Pot esser una colectivitat política tot lo dolent hagut y per haver. Mes, donada la maldat humana, la seva dolenteria y les seves tares resultaran coses verossimils, que tenen explicació, encara que l'explicació sigui de mala mena. El cas del lerrouxisme es diferent: lo que ab ell passa no s'explica, ni be ni malament. Es una paradoxa, una contradicció, una inverossimilitut.

***

Aquí tenen, com a exemple, el discurs que en Lerroux pronuncià diumenge passat a la *Casa del Pueblo*. Va mostrarse l'home arxi-conservador, y els *sans-culotte* del public van mostrarshi conformes. Va preferir la simpatia de la classe mitja a l'unió ab la classe obrera, y els *Caballeros del Trabajo* ho van aprovar. Va declarar que al seu partit el segueix una *jarka*, o tribu de gitanos, o companyia de bandolers, que aspira a fer un ofici del carrec de regidor, y tots els infinits *candidats a candidats* feren que sí ab el cap. Va venir a dir que'ls actuals regidors lerrouxistes, encara que ho siguin, no semblen honrats, y els aludits assentiren a l'indirecta. Va desposseir a la Junta Municipal del partit de la seva facultat de designar els candidats, adjudicàntsela ell

com a garantia d'acert y de rectitut, y els senyors de la Junta trobaren la pensada d'allò més be. Va desautorisar els *jóvenes rebeldes,* retreientlos que no tenen bigoti y que volen fer la revolució ab el bitllet del ferrocarril a la butxaca, y els aludits se quedaren satisfets.

En resum: el gran Lerroux va fuetejar als seus partidaris, els va fer un discurs digne d'en La Cierva, els va tractar de perduts y de covards, y a l'endemà *El Progreso,* sintetisant l'impressió que en el *pueblo* ha causat el discurs, diu textualment, en un titul a dugues columnes:

Aprobación general.

***

Si això no ho vegessim, ¿ho podriem creure? Heusaquí que la veritat esdevé inverossimil.

Y l'inverossimilitut puja de grau tenint en compte que's tracta d'un partit republicà, democratic, radical y revolucionari. La joventut lerrouxista, que, sota els auspicis del capitost, se batejà tragi-còmicament ab el nom de *rebelde,* obra ab una docilitat y una mansuetat que ni en la Congregació de Sant Lluís Gonsaga trobariem.

Realment, en Lerroux es un domador. Al vibrar de la seva paraula y al petar del seu fuet, les feres lerrouxistes se converteixen en anyells. Ell les insulta, les burxa, les escup. Y les feres domades agraeixen els mals tractes. Y obren la boca amicalment pera que l'amo, davant l'admiració del respectable public, els fiqui els dits y el cap dintre la boca.

Això, senyors, no pot esser, y es. No es creible, y es visible. Es inverossimil, y es real. Y qui no ho vulgui creure que ho vagi a veure. A la *Casa del Pueblo* aquest espectacle es gratuit.

WIFRED



El llibre de text

(Comedieta de males costums en tres actes)

Lloc: imaginari — Época: mitològica

ACTE PRIMER

Una cova de lladres, Academia de Caco.

ESCENA ÚNICA

CACO Y DEIXEBLE

CACO.—Avui, estimat deixeble, com no ignoraras, ens toca desenrotllar la llissó que tracta d'afanar carteres. Com diguerem ahir al descriure el procediment del gat, el ram de les carteres constitueix una especialitat molt característica dintre l'ofici de rampinyaire. Els reventa-pisos, els apaches, els que assalten camins y carreteres, els que roben gallines, fins els que falsifiquen documents y els que fan el timo dels perdigons són lladregots vulgars que s'exposen bastant més que'ls *carteristes.* Pera robar una cartera ab bitllets de banc no's necessita més que molta lleugeresa; s'ha de ser, com vulgarment se diu, un lladre fi. Ara jo aquí't parlaria dels mil y un sistemes que s'estilen pera substreure els quartos de la butxaca del proxim; però, com sia que s'acaba de publicar un llibre molt bo en que totes les llissons del perfecte escamotejador hi venen compreses, crec que lo millor que pots fer, lo indispensable pera que jo t'aprovi el curs es anar a comprar aqueixa obra que's titula *L'art de robar ab finura.* Sense aquet llibre es inutil que't presentis a classe perquè'l dia dels examens tindré el sentiment de donarte una carabassa com el teu cap. Quan tinguis el llibre, estudia la primera llissó, y tot seguit podras ensajarte: puges a la plataforma d'un tramvia y comenses a fer la pràctica. ¿Ho tens entès?... Y pensa sempre que la gracia del lladre no està sols en el robar, sinó en robar ab impunitat.

DEIXEBLE.—Sí, senyor Mestre.

CACO.—Apa, doncs, ves... A veure si demà mateix me demostres que la meva ciencia t'aprofita. Sobre tot no't descuidis de comprar el llibre; t'ho recomano.

DEIXEBLE.—Passiho be, senyor Mestre.

CACO.—Adeu, manyac.

(El deixeble fa l'amistat a Caco y se'n va.)

ACTE SEGON

Una llibreria.

ESCENA ÚNICA

DEIXEBLE Y LLIBRETER

DEIXEBLE.—*Buenas.*

LLIBRETER.—Deu lo guard.

DEIXEBLE.—¿Que, per casualitat, tindrien un llibre que's titula *Art de robar ab finura?*

LLIBRETER.—¿Que es una obra actualment de text en l'Academia de Caco?

DEIXEBLE.—Sí, senyor, sí.

LLIBRETER.—Doncs es aquet.

DEIXEBLE.—Molt be. ¿Quant li haig de donar?

LLIBRETER.—Vintidues pessetes y mitja, y dèu rals del programa, tot plegat cinc duros.

DEIXEBLE.—Caram, que es car! Un llibre tan prim y tan petit!

LLIBRETER.—No'n fassi cas. Es llibre de text, y els llibres de text valen lo que'ls mestres ne fan pagar.

(Llarga pausa.)

DEIXEBLE.—No sé..., no sé...

LLIBRETER.—Què fem?... El vol o no'l vol?

DEIXEBLE.—Quin remei me queda!... Be me l'hauré d'emportar! Com que'l necessito!... Tingui, aqui té un bitllet de 25 pessetes... No, no cal que l'emboliqui.

LLIBRETER.—Si es servit, doncs.

DEIXEBLE.—Estiga bonet.

LLIBRETER.—Passiho be tingui.

ACTE TERCER

Mateix decorat del primer.

ESCENA ÚNICA

CACO Y DEIXEBLE

CACO.—Què?... Ja tens el llibre?

DEIXEBLE.—Sí, senyor Mestre.

CACO.—¿Com ha anat la primera llissó?

DEIXEBLE.—Mal; molt malament, senyor Mestre. Per més que ho he intentat, no logro *fer* cap diner. No he sapigut robar ab finura.

CACO.—No? doncs mira, jo... Valentme del mateix llibre, de l'*Art de robar ab finura,* ahir vareig *fer* aquet bitlletet...

(Li ensenya un bitllet de cinc duros.)

DEIXEBLE.—No ho entenc!

CACO.—No ho entens?... *(Apart.)* Redeu, y quins deixebles més burros corren!

FRA NOI



LA MODA, A PARÍS

FIGURINS DE TARDOR

(De *L'Illustration.*)

TELÓ ENLAIRE

PRINCIPAL.—*La Barcelonina* es una discreta comedia d'enredo original dels senyors Campmany y Giralt. L'assumpte d'aquesta obra no es d'una gran novetat; el conflicte que s'hi desenrotlla, de cap trascendencia, però lo ben encertats d'alguns tipus y la frescor del dialeg, polit y lleuger al mateix temps, fan que'ls tres actes s'escoltin ab simpatia y que entretinguin l'espectador. La nombrosa concurrencia que—*rara avis*—la nit del dimars omplia la sala del «Principal», obligà als autors a presentarse a l'escenari.

Tots els actors estigueren be dintre'ls seus respectius papers, y la senyora Xirgu molt notable, com de costum.

ROMEA.—Demà anirà la primera representació del popular drama de Zorrilla *Don Juan Tenorio*. Donades les condicions d'en Calvo, esperem que aquet serà el teatre més afortunat en les diades de Tots-Sants y Morts.

TÍVOLI.—Dimecres va despedirse del public l'aplaudit *Grais*. Actualment estan treballant, ab un bon exit, *Los 4 Cliquet* y el *Trío Worsters*.

ELDORADO.—Dimars va estrenarse la comedia en dos actes *Nuestro compañero en la prensa*. Com en totes les obres d'en Sinesio Delgado, s'hi descobreix tot seguit en aquesta e domini literari del mestre. Llàstima que com a producció teatral resulti un xic pesada, degut a la vaguetat y a la llargaria d'algunes escenes. El public va celebrar els acudits de que estan empedrats els dos actes y va demostrar la seva aprovació ab espontanis aplaudiments.

L'interpretació, bona.

APOLO.—Estan molt adelantats els ensajos del gran drama tolstoià *El cadáver viviente*, obra que, com diguerem l'altre dia, està cridada a obtenir un grandiós exit pel seu fons d'enlairada moral social y per l'intensitat dramàtica de la major part de les seves escenes.

Respecte a actualitat, no cal dirho. Pels voltants de la diada dels Morts me sembla que un *Cadáver* es lo més indicat.

—Dissabte passat tingué lloc l'estrena d'un nou melodrama de don August Focs y Arbós. Sols ens cal manifestar que *Secretos de la Inquisición ó Misterios de las sombras*, que tal es el titul de l'obra, comprèn totes les martingales y tots els trucs del gènero: interessa, commou, exalta y entusiasma al gros public d'un modo absolut. Afegim a tot això que'l dialeg està portat ab la correcció ab que acostuma a escriure el senyor Focs y's compendrà l'exit. El quadro d'actors va ferhi proeses, distingintse notablement els senyors Rojas y Sanchiz.

NUEVO.—Simultaniament varen donarnos, aquet teatre y «Novedades», la nova producció dels senyors Fernández y Pascual Frutos *Las hijas de Lemnos*, sarsueleta incongruent y desballestada, sense cap ni peus, y que únicament s'aguanta per la música, del mestre Luna, y per la brillant presentació que les empreses li han donat.

—Avui va la primera de *El primer beso*, y d'aquí a pocs dies l'estrena de *Canción húngara*.



A CA'L BISBE

—No hi fa res que estigui enfeinat. Digali que hi ha la vella que ell ja sab...
—Oh, a mi sí que... Si li convé entrar depressa li diré que hi ha la *vella Chelito*...

SORIANO.—*Lirio entre espinas* es un delicat quadret d'en Martínez Sierra que passa en una casa de meuques durant els dies de la setmana tràgica. Literariament y artísticament ha sigut un exit, per més que la *moraleja* no deixi content a tothom.

Els actors, discrets.

L. L. L.

De la terra del «esprit»

¡Felissos francesos!

Malgrat els disgustos que'ls seus veins de l'altra part del Rhin estan donantlos mesos hà ab aqueixes eternes negociacions que semblen la famosa tela de Penèlope, se veu que l'humor per xò no se'ls acaba.

Arreparin quina gazetilla més divertida acabem de cassar en un periodic parisenc. Literalment la traduim sense trèurehi ni afegirhi res:

«Crudels ministres espanyols havien proibit a les dònes l'exercici de la tauromaquia, com incompatible ab la delicadesa del seu sexe.

»Les *matadoras* estaven desesperades. Però una d'elles, en lloc de desferse en llàgrimes, va anarse'n a casa d'un metge, tan curt de vista com complascent, y va obtenir d'ell un certificat de sexe masculí.

»Fer modificar el seu estat civil ab l'ajuda d'aquet document va ser facilissim pera ella,—a Espanya els funcionaris no neguen jamai un petit servei, si se'ls sab demanar ab la mà plena de *pesetas*.

»Y la Reverte, convertida en Reverte II, continuarà matant toros ab la més gran alegria del public.»

Llegint això, un no sab què es lo que fa riure més:

Si la *maravellosa* inventiva dels autors de semblants ximpleries;

O la resistencia dels lectors que tenen la serenitat d'empassàrseles.

MITU

ESQUELLOTS

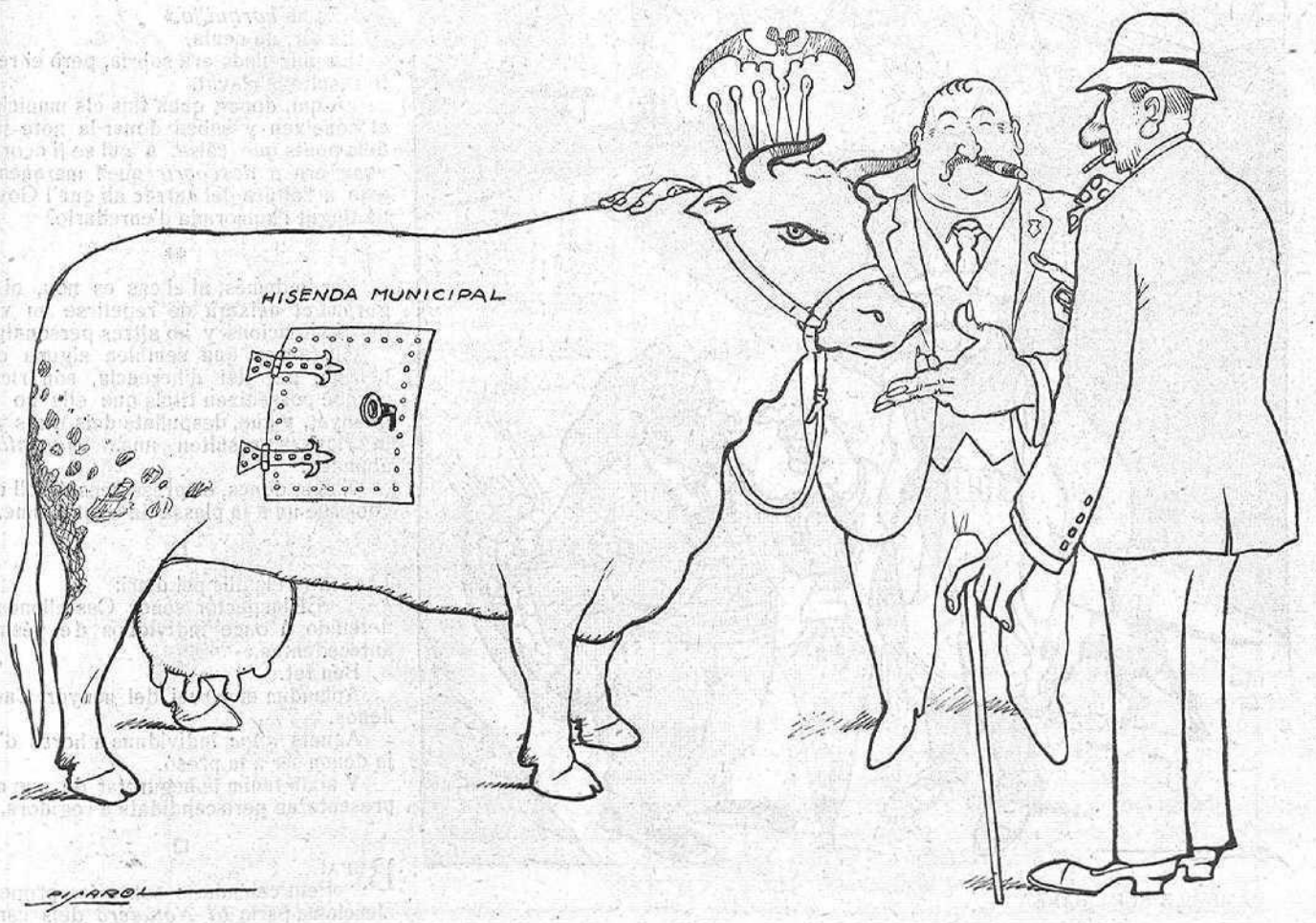


CÓMO *cambean los tiempos!*

Dissabte, en el ràpid de Madrid, «envuelto entre las sombras de la noche», va arribar el *caudillo*.

¿Per què, sent l'endemà diumenge, dia indicadisssim pera les entrades brillants y aparatoses, el *amigo del pueblo,* tan aficionat a l'apoteosis y al bombo, va escullir la nit del dissabte pera tornar a la ciutat comtal?

¿Es que'l seu consoci Canalejas li va recomanar que no mogués saragata o es que don Alejandro va temer que n'hi hauria si, retrassant el viatge unes quantes hores, hagués arribat el diumenge a mitg demati?



L'EXCEPCIÓ

—Què diu, que ara totes les vaques tenen la glosopeda?
—Oh, totes, totes!... Tant com totes no... Deu n'hi doret, d'aquesta!...

Misteris son aquestos que sols don Josep o el senyor Lerroux podrien explicarlos y que a nosaltres, en realitat, ens importen la meitat d'un pito.

Allà ells.

**

Lo cert es que'l *caudillo* arribà a mitja nit y poc menos que d'amagatotis; que sense perdre un moment pujà en el «vehículo de la burguesía» que al peu del baixador l'esperava, y que, posat l'automobil a tota màquina, per la vora del passeig—no pel mitg,—va dirigirse volant a la torre dels Josepets, abstenintse de dir sisquera un mot, oblidantse de la *Casa del Pueblo* y deixant ab un pam de nas als pocs fidels que, avisats no se sab per qui, s'havien enterat de la seva vinguda.

**

Entre dos d'aquets pobres xasquejats, que no sabien avenirse de lo que acabaven de veure, mentres l'automobil corria escapat passeig amunt, varem sentir aquet breu dialeg:

—Això no es l'entrada d'un quefe de partit.

—No. Més aviat sembla una fuga.

—O l'arribada d'un mestre que passa contrabando.

□

SESSIÓ municipal del altre dijous.

Firmada pels senyors Serraclara, Mir, Carreras y Marial, se presenta una proposició demanant que, pera satisfer l'import dels obsequis que's dediquin a la banda de Madrid y als regidors d'aquell gloriós Ajuntament, proxims a arribar a Barcelona, se consigni la cantitat de 6.000 pessetes.

El senyor Vinaixa:—Trobo que es molt poc.

El senyor Mir:—No s'amoini, home! Això de les 6.000 pessetes es purament nominal. Quan hi serem, se gastarà *lo que convingui*.

¡Admirable, eh?

Si nosaltres, desgraciadament, haguessim sigut concejals, al acabar d'enraonar el senyor Mir y Miró hauriem dit:

—*Que se escriban estas palabras...* y que's gravin després en lletres d'or a la boca de la cloaca més pròxima an aquet palau municipal,

□

VIDA artística.

Ahir degué obrirse al public una exposició d'obres del original esculptor català Enric Casanovas.

Havem passat els ulls pel cataleg, el qual va acompanyat d'unes paraules d'en George Deniker, molt laudatories pera'l nostre artista, y el trobem prou sugestiu pera fernos venir ganes d'admirar l'interessant colecció.

Juraria que les «Galeries del Fayans» se veuran extraordinariament concorregudes mentres duri aquesta exposició, que's clourà el dia 8 del mes entrant.

□

EN un simpatic diari local hem llegit aquesta perogrullada estupenda:

«El marqués de Marianao no está á la altura del cargo que ejerce.»

Però ¿es que hi ha algú que seriament hagi pogut arribar a imaginarse que'l marquès, fòra de fer de marquès, té aptituts pera fer alguna cosa que s'aparti de les ordinaries y corrents?

A veure ¿hi ha algú?

**

Quan darrerament l'obstinat veí de Cambrils va encarregarse de l'arcaldia de Barcelona, en aquestes columnes varem reproduir lo que d'ell ens havia dit un municipal que'l coneix molt;

«Es un *barquillo*.»

Es dir, un neula.

La pinzellada era sobria, però el retrato resultava clavat.

¿A qui, doncs, quan fins els municipals el coneixen y saben donar la nota justa dels punts que calsa, a qui se li ocorreix venir ara a *descobrir* que'l marquès no està a l'altura del carrec ab que'l Govern ha tingut l'humorada d'enredarlo?

**

Per lo demés, ni el cas es nou, ni segurament deixarà de repetirse en venideres situacions y ab altres personatges.

Els homes que semblen alguna cosa perquè, per llei d'herencia, són rics o perquè posseeixen tituls que ells no han guanyat, y que, despullats dels tituls y de la riquesa, resulten uns... *barquillos*, abunden.

No es, doncs, empresa gens dificil descobrirne un a la plassa de Sant Jaume.

□

PASSANT els ulls pel diari:

«El inspector señor Castellanos ha detenido á once individuos de pésimos antecedentes.»

Ben fet.

Aplaudim el servei del senyor Castellanos.

Aquets *once* individuus a hores d'ara ja deuen ser a la presó.

Y aixís tenim la seguretat de que no's presentaran pera candidats a regidors.

□

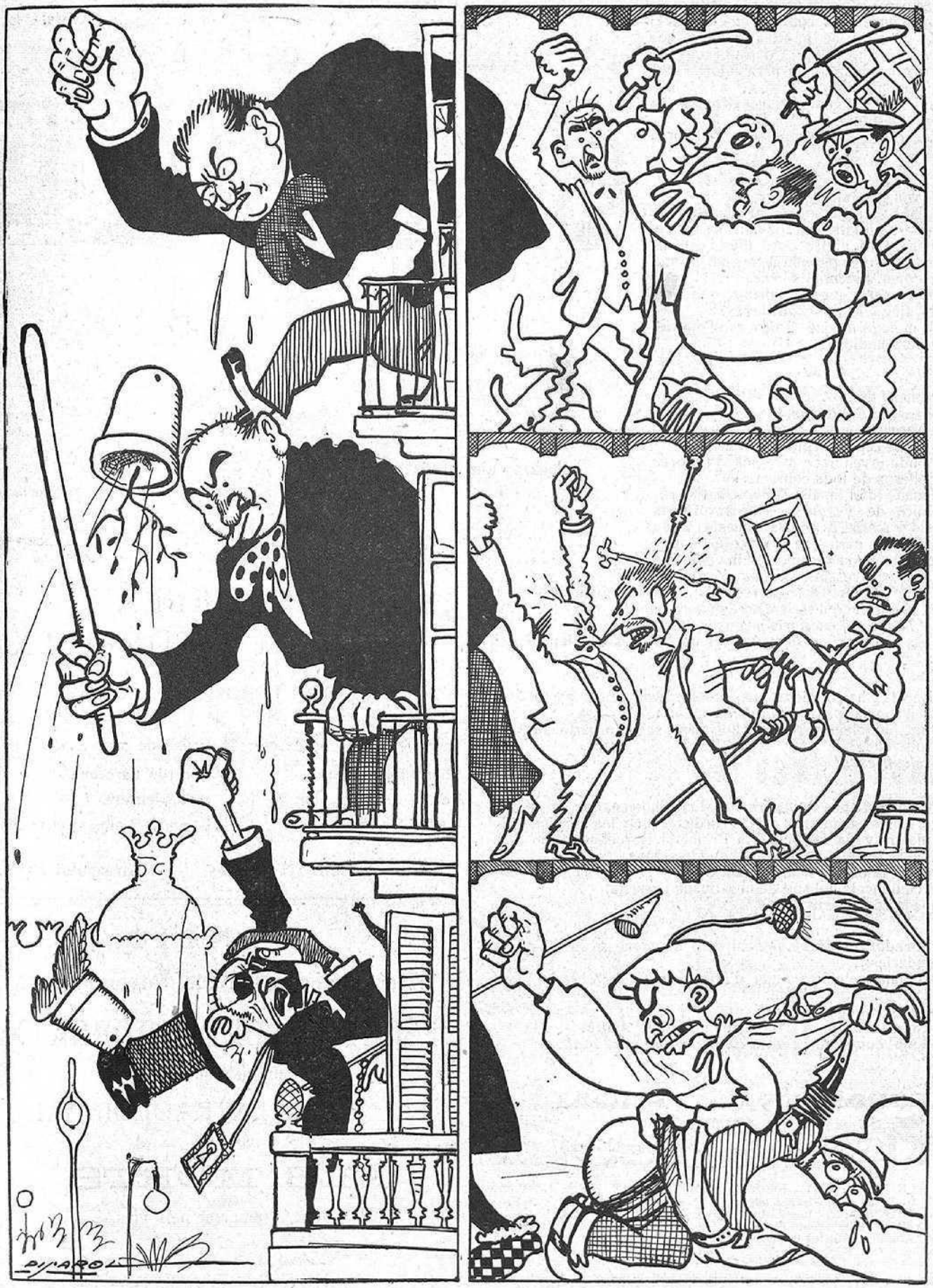
BUFA!...

Fent calendaris sobre les properes eleccions, parla *El Noticiero* dels candidats que's proposen anar al Municipi «para hacer política, para el medro personal», y diu, entre altres coses:



CAMBRILS SUR... BARRA

—Ai, ai!... ¿No es l'arcalde de Barcelona, vostè?
—El mateix, però veurà... Quan s'acosta el temps de pendre la cèdula, me faig empadronar a pagès.



LA CASA DELS PARTITS POLITICS

Vista de fòra.

Vista de dintre.

«Ahora, como antes, sacarán de las arcas ó impedirán que entren en ellas el mayor número de pesetas posible, los que van á las Casas Consistoriales no para probar fortuna, no para catarla, sinó para quedar ahitos.»

Aquestes insinuacions, nosaltres, no'ns atreviriem a ferles.

Per xò, modestament, ens limitem a copiarles.

□

LLUITES paralelístiques.

Dos teatres rivals, l'«Español» y l'«Apolo», situats l'un davant de l'altre, anuncien pera dintre pocs dies l'estrena del famós drama postum d'en Lleó Tolstoi *El cadáver viviente*.

De manera que es posible que pels Morts, tinguem dos *cadáveres*.

No'm negaran que el titol es el mes indicat pera la diada.

□

UN anunci de...

—¿D'*El Diluvio*?

—Naturalment!... Aquestes coses ¿qui si no ell es capas de publicarles?

«Viuda joven hace arreglos á señoras y caballeros de toda confianza.»

Veuen? Si el famós *Tarugata* tingués una mica de *pesquis*, ara aprofitaria l'ocasió y aniria a trobar aquesta viuda dels arreglos pera que li arreglés la gramàtica que l'home emplea en la confecció dels seus enrevessats *sueltos* d'«altura».

Y, per poc que l'arreglo resultés, tothom hi guanyaria.

La viuda s'acreditaria d'arregladora habil.

En *Tarugata* escriuria menos malament.

Y els seus pacientissims lectors potser comensarien a entendre'l.

□

EN Lerroux ha confessat que, acompanyant al seu partit, hi va sempre una *jarka ó cuadrilla de bandoleros*.

Quan ho deiem que aquest home fins se'ns tornaria clerical...

¿No'l veuen?

Ja's *confessa!*

□

UN sardanista ens fa observar que en l'homenatge an en Morera no s'executaren altres sardanes que les originals del citat mestre y que la cobla «La Principal Barcelonina» no comparegué al festival de la Plassa de Catalunya.

Ens ho fa observar ab l'intent de que rectifiquem aquets dos punts equivocats del solt de la setmana passada.

Queda complascut.

□

UN afinador de pianos va a mirarse un piano a casa d'en Palaudaries:

—¿Quant me'n farà pagar d'afinar això?—li pregunta aquet.

—Dèu pessetes y mitja.

—Ja estarà be dos duros.

—No, senyor, no... L'ultim dèu pessetes y mitja.

—Vaja, home, no *ho afini tant!*... no *ho afini tant!*...



SORTINT DEL MITING

—No fassis aquesta cara, dòna, que desde primer d'any se'ns haurà acabat la miseria.

—Voleu dir? Tant de bò!

—Aixís acaba d'asseguransho el candidat del districte.

RESPOSTES PAGADES

R. S., R. N. O., P. C. F., Jobico, A. J., M. S. y C., S. N., A. U., Victor Canigó, F. T., R. A. M., Pep Cistellé, F. O. y Ll., J. Duch, R. M., F. R. y D., J. S. V., R. Aubert, Lluis Sabatés, Joan Taleya, Enric Margarit, y Santiago Cristany: S'han rebut els originals que han tingut a be enviarnos ab destí a l'Almanac. Moltes mercès.- Maria Bartolomé, Viuda: Mirarem d'aprofitarho.—F. C. P.: Si hi ha lloc, ab molt gust.—Ricardo Laffitte: *Bueno*.—Iris: No m'acaba de convencer.—J. Moret de Gracia: S'hi farà lo que's pugui; y gracies.—Joaquim Puig: Aprofitarem el primer.—Don Ton: Molt será que no'ns serveixi algun xisto escadusser.—R. Bardas: Anirà un dia o altre.—Toca, Nen: Llegirem ab calma els epitafis que'ns envia, y s'obrará en conseqüencia.—J. Buimala: Depèn de moltes circumstancies.

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

PERIODIC HUMORISTIC ILUSTRAT

Administració y Redacció: Llibreria Espanyola, Rambla del Mitg, núm. 20 BARCELONA

Preus de suscripció: Fòra de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 ptes.-Extranger, 5

Número solt: 10 centims —— Atrassats: 20

¡ATENCIÓ!

El vinent divendres, 3 de Novembre,

L'ESQUELLA DE LA TORRATXA

publicarà un gran

NÚMERO EXTRAORDINARI

dedicat

ALS MORTS,

escrit y dibuixat pels vius.

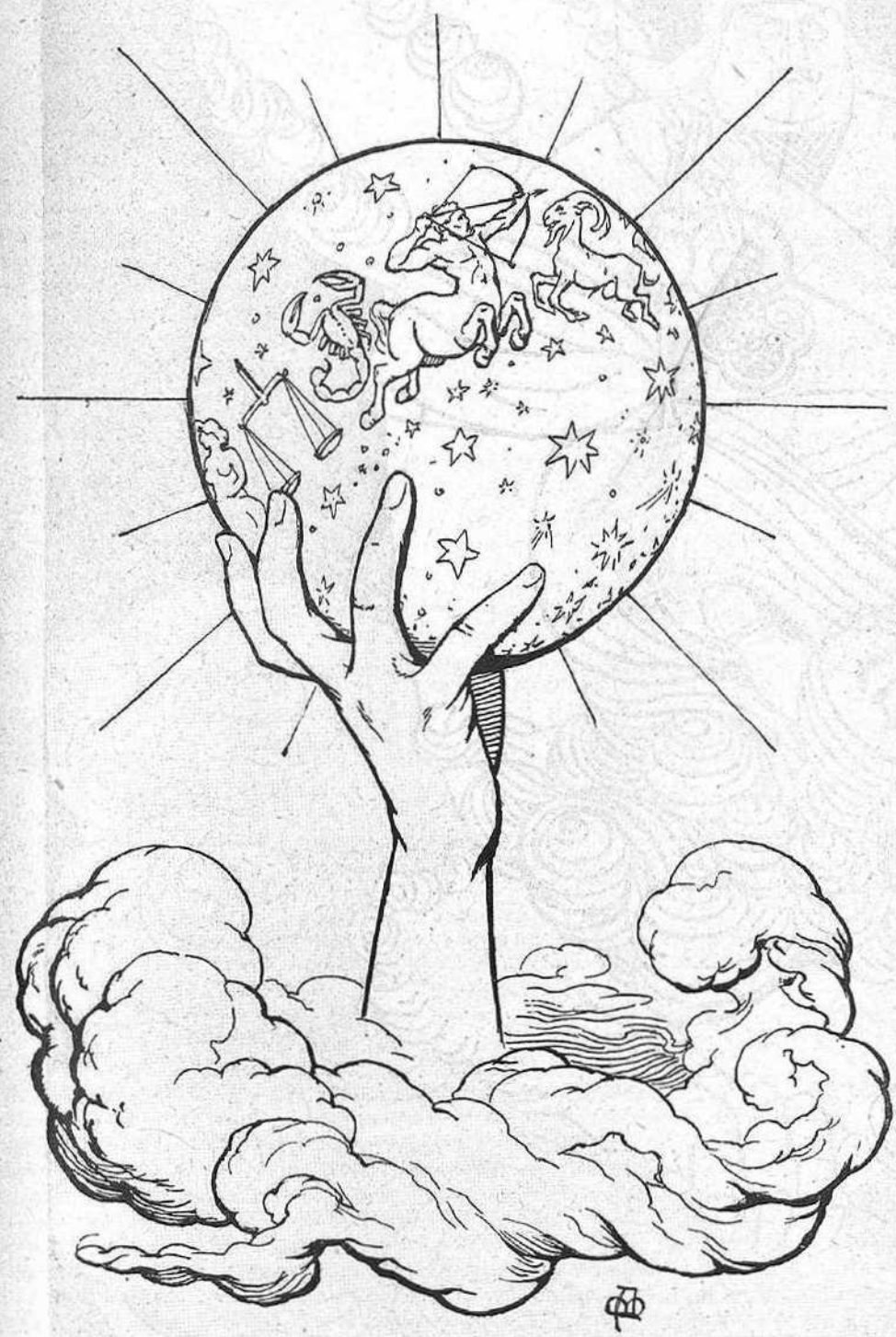
Antoni López, editor — Rambla del Mitg, núm. 20

Imprempta LA CAMPANA y L'ESQUELLA, Olm, 8
BARCELONA

Antoni López, editor, Rambla del Mitg, 20, Llibreria Espanyola, Barcelona. Correu: Apartat n.° 2

Se ha puesto á la venta en toda España el popularísimo libro

El Año en la Mano



Almanaque-Enciclopedia de la vida práctica para 1912

AÑO 5.° DE SU PUBLICACIÓN

Resumen completo de los principales acontecimientos ocurridos en el mundo durante los doce últimos meses.

Actualidades - Inventos - Amenidades

Todo ilustrado con magníficos grabados

EL AÑO EN LA MANO es útil é interesante; instruye y recrea; contiene una gran suma de conocimientos indispensables y abundantes artículos de buena literatura.

GRANDES REGALOS A LOS COMPRADORES

Todo comprador de EL AÑO EN LA MANO para 1912 recibe, incluída en el tomo, una participación en la próxima

LOTERÍA DE NAVIDAD

por la que, en el caso más afortunado, puede corresponderle una importante cantidad en metálico.

CONCURSOS CON PREMIOS

Como en las anteriores ediciones, EL AÑO EN LA MANO para 1912 se halla de venta en todas las librerías de España y América, á los siguientes precios:

Encuad.° en cartón Ptas. 1'50

„ cubierta lujo „ 2

NOTA. — Tothom qui vulgui adquirir qualsevol de dites obres, remetent l'import en lliuranses del Giro Mútuu o be en sellos de franqueig al editor Antoni López, Rambla del Mitg, 20, Barcelona, la rebrà a volta de correu, franca de ports. No responem d'extravios si no's remet, además, un real pera certificat. Als corresponsals se'ls otorguen rebaixes.



L'ÍDOL DELS XINOS MANSOS

—Ara us he fet sentir la meva paraula; més endavant *sentireu* els meus fets.